

Az elesettség festője: Hangya András

(1912—1988)

Már a háború előtt elismert festő volt, a fõlszabadulás után pedig másfél-két évtizeden keresztül a jugoszláv festészet élvonalába sorolták. Sikereinek bizonyítéka, hogy képei 1954-tõl ott voltak a lyoni, berni, londoni modern jugoszláv festészeti kiállításon, Lubarda, Milunović, Aralica, Čelebonović, Gvozdinović, Konjović, Sribinović, Stupica, Peđa Milosavljević, Zoran Petrović, Mića Popović stb. mellett. A hatvanas évektõl sajnos mind sűrûbben hagyják ki a hasonló rendezvényekrõl, ami talán annak tulajdonítható, hogy õ nem hódolt be semmilyen divatnak, hanem a nehézségekkel járó magányos utat választotta. Zágrábi remeteségben élt, magába zárkózva, elszakadva a Vajdaságtól is. Ma újra felfigyeltek rá. Hangya András a távolság ellenére is megmaradt vajdasági festõnek. Festményeinek nemcsak a tájai, de a levegõje is a mi levegõnk, és különösnek mondható figurái is valamennyien közülünk valók. Festészete egységes stílusú és egyetemes, egy jelentõs és csak rá jellemzõ stílus bontakozott ki mûvészetébõl.

Ahogy magáról mondja, „egész fiatalon, 17 évesen ütöttek festõvé a szabadkai újságírók, szerkesztõk”. Habár Bácskossuthfalván született, de utána Szabadkára költöztek. Gyermekkorában roppant szegénységben éltek, szülei elváltak, a szomszédságban ágrólszakadt napszámosok, vízfejû gyerek és prostituált lakott egy udvarban és ebbõl a borzalomból igyekezett megmenekülni. Mindenféle munkát vállalt, de így is csak tengődött. Végül, egy fûszerüzletbe került inasnak, ahol elkezdett rajzolni és felfigyelt rá Magyar Domokos, a Nap-

ló szerkesztõje, aki cikket írt róla. Így tekintélyt szerzett magának, személyiséggé vált rajzai révén. Millet élet-rajza volt rá nagy hatással, az tette festõvé és megfogadta, hogy õ is a szegények festõje lesz. A húszas évek második felében így jutott oda, hogy szociális témákat találjon: peregárusokat, rikkancsokat, rongyos napszámosokat, favágókat, hajléktalan padon alvókat.

A szabadkai Rotary-klub havi 600 dináros ösztöndíjat szavazott meg továbbképzésére. Így került az esti rajztanfolyamra, ahol Petar Dobrović korrigált.

1937-ben nyílt Belgrádban akadémia, ahova Dobrović beajánlotta. Fõleg a háború elõtti alkotásaira az aláírás mellé „I. s.” jelzést tett...

Andro-Vid Mihičić, egykori tanára írta róla: „Tiszta, egyszerű, józan és világos formákra építet mûvészetet. Festészeted természetes, egyszerű, póz nélküli.”

1941-ben megszakadnak belgrádi tanulmányai, a háború éveit Pesten tölti, majd visszakerül Szabadkára. Pesten megismerkedett Goya és Cézanne mûvészetével, akik nagy hatással voltak rá. — Szabadkán rajztanfolyamot indított. Levélképeket festett és barátainak elküldte, majd ki is állította õket.

Szabadka város Októberi-díjjal jutalmazta munkásságát.

Az emberi elesettséget és a nyomort ábrázoló rajzairól és festményeirõl 1934-ben írták, hogy hasonlót csak Bruegel festett.

Autodidaktaként képezte magát. Nem volt absztrakt, és mégis korszerű a mai napig, mint ahogy Michelangelo is az maradt.

ARACS

A délvidéki magyarság közéleti folyóirata

Alapító és kiadó: Aracs Társadalmi Szervezet, Szabadka

Elnök: dr. Gubás Jenő

Alapító főszerkesztő: Utsi Jenő

Felelős szerkesztő: dr. Vajda Gábor

Olvasószerkesztő, lektor: Gubás Ágota

Fedőlapterv: Gyurkovics Hunor

Számítógépes tördelés: Harangozó Attila

Nyomda: Grafoprodukt Kft. Szabadka

Igazgató: Özvegy Károly

Szerkeszti a szerkesztőbizottság: Andróczy Csaba, Bata János, Cirkli Zsuzsanna, Gábrityné Molnár Irén, Gubás Ágota, Gubás Jenő, Gyurkovics Hunor, Matuska Márton, Tari István, Utsi Jenő, Vajda Gábor, Zsoldos Ferenc.

A megjelent írásokért szerzőik felelnek, és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét.

Egyes szám ára: 200 din,

A 2008. évi előfizetés 800 dinár + postaköltség. Külföldi előfizetés a belföldinek a kétszerese.

Szerkesztőségi fogadóórák: **Hetente szerdán 8-tól 12 óráig** a szabadkai Városi Könyvtár földszinti olvasótermében.

A szerkesztőség címe: **Gradska Biblioteka – Városi Könyvtár, 24000 Subotica – Szabadka, Dušan cár u. 2.**

Telefon: 553-115. E-mail: aracs-ujzag@tippnet.rs, gvajda@suonline.net Tel.: 024/525-246.

Tel/fax: 024/542-069. Olvasható az interneten: www.aracs.org.yu

E számunk képzőművészeti anyagát Hangya András festőművész munkái képezik.

Az anyag többségét Neugebauer Pfeiffer Márta és Kopeczky László özvegye bocsátotta a rendelkezésünkre.

A címlapon: Szellemcsónak

A hátlapon: B.ú.é.k! 1976.

уплатилиш		НАЛОГ ЗА УПЛАТУ		
<input type="text"/>		шифра платњања	валута	износ
<input type="text"/>		189	<input type="text"/>	800-.din
сврха уплате		рачун примаоца		
Članarina za 2008		260-0056780016702-59		
прималац		брс/ модала	позив на брсј (одобрење)	
D.O. „ARACS” SUBOTICA		<input type="text"/>	2008	
печат и потпис уплатиоца		датум валуте		
<input type="text"/>		<input type="text"/>		
место и датум пријема		датум валуте		
<input type="text"/>		<input type="text"/>		

Kérjük, hogy a befizetőszelvény egy példányát juttassák el a következő címre:

Grafoprodukt, 24000 Subotica, József Attila u. 26.

A Szerbiai Igazságügyi Minisztérium a 651-01-157/2001-08 szám alatt jegyezte be a folyóiratot.